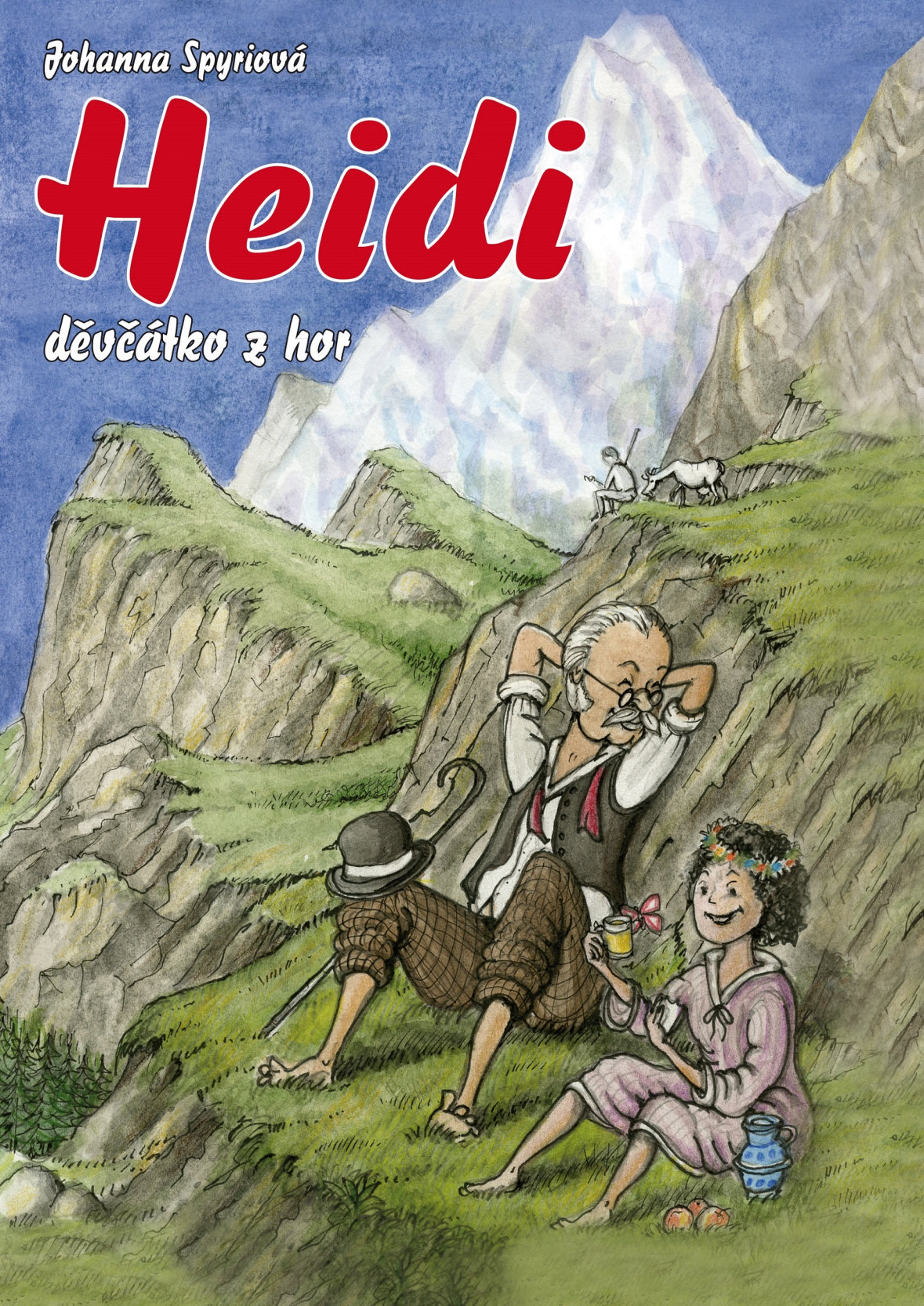

Johanna Spyriová

Heidi

děvčátko z hor

JOHANNA SPYRIOVÁ

HEIDI

děvčátko z hor

Ilustrace Jan Janák

JOHANNA SPYRIOVÁ

HEIDI

děvčátko z hor

Ilustrace Jan Janák

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., 2010

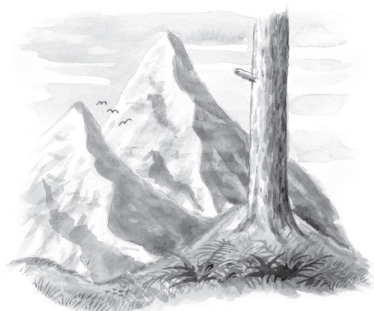
Translation © Helena Čížková, 2010

Illustrations © Jan Janák, 2010

ISBN 978-80-7388-355-3

1

Vzhůru k výšinám

Malebné švýcarské městečko Mayenfeld leží na úpatí horského pásma, jehož divoce rozeklané štíty se tyčí vysoko nad údolí. Za městem se povlovně vine stezka k výšinám. Tráva na nižších svazích je chudičká, ale vzduch je prosycen vůní horského kvítí z bohatých výše položených pastvin.

Jednoho slunného červnového rána po té pěšině stoupala vysoká a statná mladá žena. V jedné ruce nesla ranec a za druhou se jí držela asi pětiletá dívenka. Osmahlé tvářičky jí planuly, a jak by také ne, když navzdory tomu, že slunce žhnulo, byla navlečená jako uprostřed zimy. Stěží se dalo říct, jak vypadá, protože na sobě měla dvoje šaty, jedny přes druhé, a navíc ji kolem dokola ovíjela dlouhá červená šála. Vyhlížela jako nějaký neforemný balík šatstva, jenž se na páru okovaných bot ztěžka vleče do kopce.

Asi tak po hodince stoupání dorazily do vesničky Dörfli položené v půli cesty k vrcholku. Bylo to ženino rodiště a celou dobu, co se ubíraly ulicí, lidé na ni pokřikovali ze svých příbytků. V odpověď jim toho mnoho neřekla, a aniž by se

byť jedinkrát zastavila, šla dál svou cestou, dokud nedospěla k poslednímu stavení. Vtom se zevnitř ozval něčí hlas a oslovil ji: „Půl minutky, Detie. Jestli jdeš dál, doprovodím tě.“

Detie se zastavila, ale děvčátko vysmeklo svou ruku z jejího sevření a posadilo se na zem.

„Jsi unavená, Heidi?“ zeptala se Detie.

„Ne, ale je mi hrozné horko,“ odpovědělo dítě.

„Už tam brzy budeme. Jen se nezastavuj, když si to budeš rázovat tak hezky jako dosud, za další hodinu jsme u cíle.“

V tu chvíli vyšla z domu kyprá mladá paní přívětivé tváře a připojila se k nim. Dívenka se zvedla a následovala obě ženy, jež kráčely kupředu a jejichž ústa nenechávala na lidech z Dörfli a přilehlého okolí suchou ani poslední nitku.

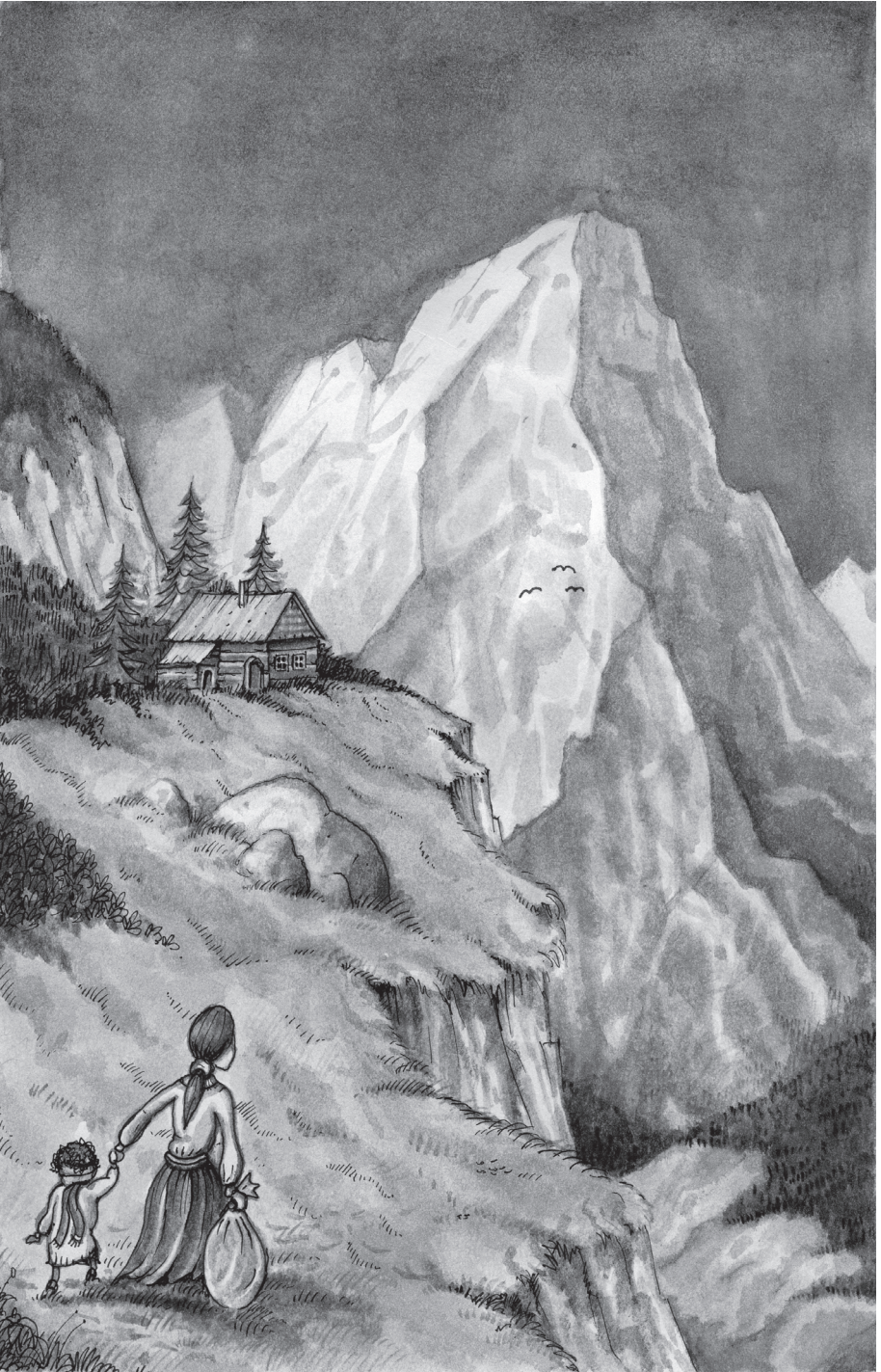
„Kam jdeš s tím dítětem, Detie?“ otázala se venkovanka po chvíli. „Hádám, že je to sirota po tvé sestře.“

„Přesně tak,“ odvětila Detie. „Beru ji nahoru ke strýci. Odted' bude muset zůstat u něj.“

„Cože? Nahoře u strýce Alpa? Ty ses musela zbláznit! Jak tě může něco takového napadnout? Ale počítej, že až s tím na něj přijdeš, pěkně tě vypoklonkuje.“

„Proč by měl? Je to její dědeček a je nejvyšší čas, aby pro ni něco udělal. Já se o ni starala až dosud, ale bez okolků ti řeknu, kvůli ní nehodlám odmítnout tak dobrou práci, jakou mi právě nabídli. Její dědeček se musí ujmout svých povinností.“

„Kdyby byl jako jiní lidé, tak proč ne,“ namítla Barbie, „ale přece ho znáš. Co ví o péči o dítě, a navíc o takhle malé?“

Takové pískle to tam nahoře v životě nemůže vydržet. A kde ti nabídli tu práci, o kterou tak stojíš?“

„V Německu. Báječná práce v dobré rodině. Ve Frankfurtu. Minulé léto bydleli v jednom hotelu v Ragazu, kde jsem pracovala jako pokojská. Obývali pokoje na patře, které jsem měla na starost. Chtěli si mě rovnou odvézt, ale nemohla jsem odjet. Teď se vrátili a svou nabídku zopakovali. Tentokrát už rozhodně pojedu.“

„No, nechtěla bych být v kůži toho dítěte,“ podotkla Barbie a zděšeně spráskla ruce. „Nikdo vlastně neví, co to s tím dědkem je, ale nechce s nikým nic mít a v kostele se neukázal už celá léta. Když s tou svou obrovskou holí v ruce přece jen sejde dolů – a to se nestává často –, každý se mu klidí z cesty. Všichni se ho k smrti děsí. S tím svým zježeným obočím a strašným plnovousem vypadá hrozně divoce. Není z těch lidí, na něž by osamělý člověk chtěl v horách narazit.“

„To je možné, ale teď se musí postarat o svou vnučku, a jestli u něj přijde k nějaké úhoně, bude to jenom jeho vina, ne moje.“

„Říkám si, co asi může mít na svědomí, že kvůli tomu žije tam nahoře tak dočista sám a sotvakdy se ukáže mezi lidmi,“ podivovala se Barbie. „Kolují o něm různé povídačky, ale předpokládám, že ty celý ten příběh znáš. Tvá sestra ti toho o něm jistě řekla hodně, nemám pravdu?“

„To ano, ale ode mě se nic nedozvíš. Kdyby se doslechl, že jsem o něm mluvila, pěkně bych to schytala.“

Ale Barbie si nehodlala nechat utéct takovou skvělou příležitost, jak o starci zjistit něco víc. Pocházela z Prättigau le-

žícího hlouběji v údolí a v Dörfli žila teprve krátce, až od svatby, a tak se toho o svých sousedech měla stále dost co do-
vídat. Velmi bažila po poznání, proč ten stařík žije v horách
jako poustevník a proč se lidé zdráhají o něm mluvit, když
o komkoliv jiném se hovořit nerozpakují. Nešel jim pod nos,
tolik bylo jisté, ale zdálo se, že se bojí něco proti němu říct.
A pak, proč mu pořád říkali „strýc Alp“? Celá vesnice přece
nemohla sestávat z jeho synovců a neteří, ale přesto mu nikdo
neřekl jinak, dokonce i Barbie ho tak jmenovala. A teď tu
měla svou kamarádku Detie, která byla jeho příbuzná a která
v Dörfli prožila celý život s výjimkou posledního roku. Tehdy
jí zemřela matka a ona si našla dobrou práci v jednom velkém
hotelu v Ragazu. A dnes ráno odtamtud přijela i s Heidi, ce-
lou cestu až do Mayenfeldu se vezly na žebříňáku.

Barbie ji vzala za ruku a vemlouvavě pronesla: „Aspoň bys
mi mohla říct, kolik z toho, co se proslýchá, je pravda, a kolik
jenom klepy. No tak, vysvětli mi přece, proč je s každým tak
na kordy a proč se ho všichni bojí. Je takový odjakživa?“

„To nemůžu s určitostí říct. Je mi jen dvacet šest a jemu
musí být aspoň sedmdesát, takže jako mladého jsem ho ne-
znala. Nicméně kdybych měla jistotu, že to nerozneseš po
celém Prättigau, mohla bych ti toho o něm svěřit spoustu. On
i moje matka pocházejí z Domleschgu.“

„No tak, Detie, za koho mě máš?“ ohradila se takřka dotče-
ně Barbie. „My nejsme takové drbny jako zbytek Prättigau,
a krom toho když chci, umím docela držet jazyk za zuby. Jen
mi to řekni. Slibuju, že si to nechám pro sebe.“

„Tak dobře – ale opovaž se nedodržet slovo!“

Detie se rozhlédla kolem, aby se ujistila, že Heidi není v doslechu, ale nikde ji neviděla. Někde se jich musela přestat držet a ony se tak zabraly do hovoru, že si toho ani nevšimly. Detie se zastavila a rozhlížela se na všechny strany. Cesta se kroutila a klikatila dolů z úbočí, ale Detie ji pohledem obsáhla skoro celou téměř až k Dörfli, a nikde poblíž stezky nikdo nebyl.

„Á, tamhle je,“ vykřikla najednou Barbie, „ty ji nevidíš?“ Ukazovala na malou postavičku hluboko pod nimi. „Podívej, šplhá tam po svahu s Petrem a jeho kozami. Copak, že je dnes žene na pastvu takhle pozdě? No, on už na ni dohlédne, takže klidně můžeš vyprávět.“

„Peter se nemusí namáhat,“ podotkla Detie. „Umí se o sebe postarat sama, třebaže jí je teprve pět. Má všech pět pohromadě. Mimoto dokáže z mála vytěžit hodně, což se zrovna hodí, vzhledem k tomu, že stařík nemá nic než tu svou chatrč a dvě kozy.“

„Hádám, že kdysi na tom býval líp?“ zeptala se Barbie.

„To bych řekla. Vždyť mu patřil jeden z nejlepších statků v Domleschgu. Byl starší ze dvou synů, celkem vážený občan. Ale náš starý strýček netoužil po ničem jiném než žít si jako velký pán a procestovat půlku světa. Dostal se do špatné společnosti a celé jmění propil a prokarbanil. Když se to doslechli jeho ubozí rodiče, doslova umřeli hanbou a žalem. Jeho bratr pochopitelně taky přišel na buben. Sebral se, odešel bůhvíkam a od té doby už o něm nikdo neslyšel. Strýc

zmizel rovněž. Nezůstalo mu nic než špatná pověst. Nikdo nevěděl, kam se vydal, ale po nějakém čase vyšlo najevo, že se dal k vojsku a dostal se až do Neapole. Pak o něm nějakých dvanáct nebo patnáct let nebylo slyšet.“ Detie si to užívala.

„Tak pokračuj,“ vyjekla udýchaně Barbie.

„Nuže, jednoho dne se najednou znovu vynořil v Domleschgu s malým synkem a chtěl, aby se někdo z jeho příbuzných o toho chlapce postaral. Ale viděl, že se před ním všechny dveře zavírají. Žádný s ním nechtěl nic mít.“

„Fíha!“ vypískla Barbie.

„Popadl ho takový dopal, že přísahal, že už do těch končin v životě nestrčí nos. Tak odešel do Dörfli a usadil se tam s tím chlapcem. Jmenoval se Tobias. Lidi se domýšleli, že se asi se svou ženou musel seznámit dole na jihu a zřejmě se tam s ní i oženit. Ona podle všeho krátce poté zemřela, i když s jistotou se neví nic. Měl našetřeno trochu peněz, dost na to, aby mohl synka dát vyučit tesařem. Tobias byl milý hoch a všichni ve vsi ho měli rádi – zato starému nikdo nedůvěřoval! Povídalo se, že v Neapoli zběhl od vojska, aby se vyhnul opletačkám za zabití jakéhosi muže – ne v bitvě, rozumíš, ale při nějaké půtce. Ale přesto jsme ho přijali jako člena rodiny. Jeho babička a babička mé matky byly sestry, a tak jsme mu říkali strýc. A protože jsme tak či onak spříznění skoro s každým v Dörfli, zakrátko ho tak oslovovala celá vesnice. A když pak začal žít nahoře v horách, stal se z něj strýc Alp.“

„A co se stalo s Tobiasem?“ vyzvídala dychtivě Barbie.

„Nepospíchej na mě! Už jsem se k tomu blížila,“ vyštěk-

la na ni Detie. „Tobias se v Melsu vyučil tesařem, ale sotva se trochu vypracoval, vrátil se domů do Dörfli a vzal si mou sestru Adelheid. Odjakživa pro sebe měli slabost. Hezky se spolu usadili a měli moc šťastné manželství, ale netrvalo dlouho. Jen o dva roky později pomáhal na stavbě jednoho domu a zabil ho padající trám. Chudinka Adelheid viděla, jak ho v tom stavu nesou domů, a byla to pro ni taková rána, že se roznemohla, dostala horečku, ulehla a už nevstala. Ani předtím zrovna nekypěla zdravím a někdy ji přepadala tak podivná hnutí mysli, že šlo stěží říct, jestli spí, nebo bdí. Přežila ho jen o pár týdnů. Zlé jazyky se toho samozřejmě hned chytily. Lidi říkali, že Bůh seslal na strýce trest za jeho promarněný život. Neváhali vmést mu to přímo do očí a farář ho nabádal, ať činí pokání, aby tak ulehčil svému svědomí. Po těch slovech se ze strýce Alpa stal ještě větší vztekloun a bručoun než dřív. Od farářovy návštěvy s nikým nepromluvil a jeho sousedé se od něj začali držet stranou. Pak se nám jednoho dne doneslo, že odešel do hor a vůbec neschází dolů. Vlastně tam zůstává dodnes, znesvářen takříkajíc s Bohem i s lidmi. Adelheidinu holčičku jsme si s matkou vzaly k sobě. Byl jí teprve rok, když osiřela. Když potom matka loni v létě zemřela, chtěla jsem si najít nějakou práci ve městě, tak jsem vzala Heidi do Pfäfersdorfu a poprosila starou Ursulu, aby se o ni postarala. Povedlo se mi zajistit si práci i na celou zimu, protože se umím pěkně ohánět jehlou, a vždycky se našel někdo, kdo potřeboval něco ušít nebo zalátat. Pak hned zkraje roku znovu přijela ta rodina z Frankfurtu, ti lidé, kterým jsem

loni posluhovala. A teď, jak už jsem řekla, si mě chtějí odvézt s sebou a pozítří odjíždějí. Je to prvotřídní práce, to mi věř.“

„A to to dítě jen tak bez dalšího šoupneš k tomu starci? Divím se, že tě něco takového vůbec mohlo napadnout, Detie,“ kárala ji Barbie.

„Hm, a co jiného bys mi radila?“ otázala se nahněvaně Detie. „Celé ty roky jsem pro ni dělala, co jsem mohla, ale pochopitelně si při téhle práci nemůžu uvázat na krk pětileté dítě. Podívej, jsme právě v půli cesty ke strýci,“ pokračovala. „Barbie! Kam to jdeš?“

„Chci se zastavit u Petrovy matky. Přes zimu pro mě přede. Takže se teď s tebou rozloučím. Na shledanou, Detie. A hodně štěstí.“

Detie stála a dívala se, jak Barbie směřuje k nevelké hnědé dřevěnici schoulené v malém dolíku pár kroků od cesty. Při zchátralosti té boudy bylo jen dobře, že jí skýtal jakousi ochranu proti plnému náporu horských fujavic. I tak ovšem muselo být bezútěšné v ní přebývat, neboť při každém poryvu větru se všechny její dveře i okna rozdrncely a staré prohnilé trámy se chvěly a skřípaly. Stát na méně chráněném místě, dozajista by ji to už dávno odfouklo do údolí.

Zde bydlel Peter, onen pasáček koz. Jedenáctiletý chlapec ráno co ráno scházel dolů do Dörfli pro kozy a potom je celý den honil po pastviskách na vůni prosycených horských lukách. Večer je pak opět přiváděl dolů, skákaje s nimi po úbočí takřka stejně hbitě jako ony. Když dorazil do vsi, pokaždé pronikavě hvízdal na prsty, aby majitelé mohli přijít a spočítat

si svá zvířata. Obvykle na jeho volání přicházely především děti – ani ty nejmenší se těchto krotkých koziček nebály.

V letních měsících skoro neměl jinou příležitost, jak se s ostatními chlapci a děvčaty vidět. Po zbytek dní mu byly jedinými družkami kozy. Jen velmi málo času trávil doma s matkou a starou slepou babičkou, jež žila s nimi. Po ránu odcházival velice časně, sotva zhltnutí snídani sestávající z kousku chleba a džbánu mléka, a pokaždé zůstával co možná nejdéle u dětí v Dörfli, takže se stihl vrátit jen taktak, aby spolykal večeři, a hned nato se svalil do postele. Před ním pásával kozy jeho otec, ale před pár lety ho při kácení zabil padající strom. Hochova matka se jmenovala Bridget, ale zřídka o ní někdo mluvil jinak než jako o „pasáčkově matce“, a jeho babičce říkali všichni, ať už mladí či staří, jednoduše „babička“.

Několik minut poté, co ji Barbie opustila, se Detie znepokojeně rozhlížela, zda děti s kozami někde nezahlédne, avšak nebylo po nich vidu ani slechu. Vystoupala po pěšině o kousek výš, aby si zajistila lepší výhled, zastavila se a znovu zapátrala pohledem. Začínala se jí zmocňovat velká netrpělivost.

Děti se odchýlily daleko od stezky, protože Peter zásadně chodíval nahoru svou vlastní cestou podle toho, kde jeho kozy čekala ta nejlepší křoviska a keře k okusování. Zprvu se za ním Heidi drápala za mohutného funění a hekání, protože kvůli vrstvám jejího šatstva se výstup měnil v lopotnou, upocenou práci. Nestěžovala si, ale závistivě pokukovala po bosonohém a v pohodlných kalhotách oblečeném Petrovi, tak svobodně pobíhajícím sem a tam; a také po kozách, jak je je-

jich hbité nožky po příkrém svahu lehoulince přenášejí přes křoviny a kameny. Náhle se posadila a stáhla si boty i punčochy. Odmotala si tlustou červenou šálu a kvapně si rozepínala své nejlepší šaty, jež na ni Detie navlékla přes ty všední, aby se s nimi nemusela vláčet. Svlékla si oboje šaty, a tak tam až na krátkou spodničku stála úplně nahá a labužnický mávala obnaženými pažemi. Potom složila všechny svršky na úhlednou hromádku a odskotačila, aby dostihla Petra a jeho kozy. Ten si nevšiml, co dělá, a když ji zahlédl, jak k němu běží takhle odstrojená, objevil se na jeho tváři široký úsměv. Ohlédl se, spatřil hromádku oblečení, kterou nechala ležet na trávě, a zazubil se od ucha k uchu. Ale nic neřekl. Heidi se cítila mnohem šťastnější, volná jako vítr, začala brebentit a kladla mu celou řadu otázek. Musel jí povědět, kolik koz má, kam je vede a co bude dělat, až tam dojde. Vbrzku dospěli k chalupě a ocitli se v Detiině zorném poli. Jakmile je zahlédla, zaječela:

„Co to u všech čertů vyvádíš, Heidi? Podívej se, jak vypadáš! Kde máš šatičky? A šálu? A ty nové boty, co jsem ti koupila, abys měla na tu cestu pořádné obutí, a co ty punčochy, které jsem ti upletla? Kdes to všechno nechala?“

Heidi nevzrušeně ukázala k místu, kde se svlékla. „Tamhle jsou,“ odvětila. Její teta uviděla, že tam cosi leží, něco s červenou skvrnou nahoře, což byla ta šála.

„Poslyš, ty jedna malá uličnice!“ křičela rozhněvaně. „Co tě to proboha popadlo, takhle si sundávat šaty? Co to má znamenat?“

„Nepotřebovala jsem je,“ mínila Heidi, jako by takové vysvětlení považovala za zcela dostatečné.

„Ty hloupá holko, copak nemáš kouska rozumu?“ plísnila ji Detie. „A kdo myslíš, že ti teď pro ně půjde? Vždyť by mi to trvalo dobrou půlhodinu. Petře, doběhni tam a přines mi je, a rychle. Nestůj tu jak solný sloup, jako bys byl přirostlý k zemi.“

„Už takhle mám zpoždění,“ odušil Peter. Vůbec se nena-máhal pohnout a namísto toho tam stál s rukama v kapsách jako celou tu dobu, co Detie hartusila na Heidi.

„No, když tu budeš takhle stát, moc daleko to nedotáhneš,“ mínila Detie. „Podívej, něco pro tebe mám.“ Přešla na vmlouvavější tón a podržela mu před očima blýskavou novou minci. Pohled na ni ho přiměl k činu. Obrovskými skoky vyrazil po příkrém svahu dolů, popadl hromádku šatstva, a než bys řekl švec, byl zpátky. Detie musela uznat, že si svou odměnu zaslouží. Chňapl po minci a zastrčil si ji hluboko do kapsy. Na tváři mu hrál širokánský úsměv, neboť takové poklady se mu nenabízely každý den.

„A teď mi ty věci doneseš ke strýci. Víím, že tam tak jako tak jdeš.“ A Detie vykročila po pěšině stoupající vzhůru od dřevěné chatrče.

Peter se jí celkem ochotně pověsil na paty, pod levým paž-dím si přidržoval balíček a v pravé ruce protácel klacek, jenž mu jinak sloužil jako nástroj k pohánění koz. Uběhla ještě bezmála celá hodina, než vyšplhali na vysoko položenou pas-tvinu, kde na malé náhorní plošině stála strýcova chalupa. Ne-

velký domek byl vystaven každičkému závanu větru, ale spolu s tím i plné záři slunečních paprsků a skýtal překrásný výhled do údolí. Za humny rostly tři jedle s rozložitými větvemi. Za nimi se svah strmě zdvihal k vrcholku hory. Nad chalupou se prostírala žírná pastvina, ale dál už začínala změt' hustých zakrslých křovisek přecházející v holé rozeklané štíty.

Strýc Alp si přitesal dřevěnou lavici a připevnil ji ke zdi chalupy shlížející do údolí. Když skupinka dorazila, právě na ní poklidně seděl, v ústech dýmku a ruce na kolenou. Peter a Heidi poslední kousek cesty běželi před Detie a Heidi nakonec ke staříkovi dorazila jako první. Vykročila rovnou k němu a podávala mu ruku. „Ahoj, dědečku,“ pozdravila.

„Hej, co to má znamenat?“ zahartusil nevlídně, a zatímco přijímal nabízenou ruku, zkoumavě si děvče prohlížel. Oplatila mu upřený pohled. Ten podivně vyhlížející stařec s dlouhým plnovousem a huňatým šedým obočím jí připadal zajímavý. Mezitím k nim došla Detie, ale Peter se zastavil a čekal, co bude dál.

„Dobré ráno, strýčku,“ spustila Detie. „Přivedla jsem ti Tobiasovu dceru. Nepředpokládám, že ji poznáváš, vždyť naposledy jsi ji viděl jako ročního caparta.“

„Proč jsi ji sem brala?“ zeptal se nepřívětivě. „A ty se s těmi svými kozami koukej klidit,“ dodal směrem k Petrovi. „Už takhle máš zpoždění. A nezapomeň přibrat i ty moje.“ Stařík se na něj podíval tak, že Peter vmžiku zmizel.

„Zůstane tu s tebou, strýčku,“ přešla Detie přímo k věci. „Já pro ni za ty čtyři roky udělala, co jsem mohla. Teď je řada na tobě.“

„Že je řada na mně?“ utrl se na ni starý muž a zlostně na ni pohlédl. „A když mi tu začne brečet a soužit se pro tebe, což se bezpochyby stane, tak mám dělat co?“

„To je tvoje věc,“ odsekla Detie. „Mně taky nikdo neporadil, co si s ní počít, když mi na krku zůstalo sotva roční děcko. Pánbůh ví, že jsem se měla i bez toho dost co otáčet, abych se postarala o matku a o sebe. Ale teď musím pryč. Kvůli práci. Ty jsi její nejbližší příbuzný. Jestli ji tu mít nemůžeš, nalož s ní po svém. Ale jestli se jí něco stane, zodpovíš si to sám. A neřekla bych, že bys chtěl svoje svědomí obtěžkat ještě víc.“

Detie zdaleka nebylo lehké u srdce z toho, co dělá, a právě proto hovořila tak příkře, přičemž už tak řekla víc, než měla v úmyslu.

Při jejích posledních slovech se stařec zvedl. Docela ji vyděsilo, jak se na ni dívá, a ustoupila o pár kroků zpátky.

„Koukej táhnout, odkud jsi přišla,“ vyzval ji rozezleně a napřáhl ruku.

Na druhou pobídku Detie nečekala. „Tak na shledanou,“ rozloučila se chvatně. „Na shledanou, Heidi!“ A rozběhla se dolů a až do Dörfli se nezastavila. Zde na ni pokřikovalo ještě víc lidí než předtím a chtěli vědět, co udělala s tím dítětem, které všichni znali.

„Kde je Heidi? Co jsi udělala s Heidi?“ volali na ni ze dveří i oken.

Detie čím dál tím neochotněji odpovídala: „Je nahoře u strýce Alpa. Ano, slyšeli jste dobře. Je u strýce Alpa.“ Ze všech

stran se k ní neslo povykování žen: „Jak jsi to mohla udělat, Detie!“ „Ubohý broučínek!“ „Co je to za nápad, nechat takového tvorečka nahoře s tím mužem!“ Ty výkřiky jí vnášely do duše neklid a s povděkem přijala, když se dostala z jejich doslechu. Nechtěla o svém činu přemýšlet, neboť když její matka umírala, Detie jí slíbila, že se o tu malou postará. Utěšovala se myšlenkou, že lépe se jí to bude dařit, pokud do té služby nastoupí, protože si v ní může přijít na slušné peníze. A tak co možná nejrychleji chvátala pryč od všech těch lidí, kteří by ji mohli přemlouvat, aby si to rozmyslela.

2

U dědečka

Jakmile Detie zmizela, stařec opět usedl na lavičku. Tiše hleděl do země a vyfukoval z dýmky velké obláčky kouře, zatímco Heidi zálibně prozkoumávala okolí svého nového domova. Došla ke kozímu chlívku přistavěnému k boční straně chalupy, ale zjistila, že je prázdný. Pak zašla za dům a na chvíli se zastavila a naslouchala šumění větru hvízdajícího ve větvích starých jedlí. Za okamžik se utiřil a ona se vrátila před chalupu, kde našla dědečka sedět stále tak, jako by se celou tu dobu ani nepohnul.

Jak tam tak stála s rukama za zády a pozorovala ho, promluvil k ní: „Co chceš teď dělat?“

„Chci se podívat do chalupy.“

„No tak pojď,“ řekl, zvedl se a vykročil dovnitř jako první.

„Vezmi s sebou ten balíček šatů,“ vybídl ji.

„Já už je nechci,“ prohlásila Heidi.

Stařik se otočil, přísně na ni pohlédl a spatřil její černé oči planoucí očekáváním, co bude dál. „Není hloupá,“ zamumlal si pod vousy a nahlas dodal: „A pročpak?“

„Abych se mohla prohánět tak volně jako ty kozy.“

„No dobře, prosím, ale stejně si ty věci odnes dovnitř. Můžeme je dát do skříně.“

Heidi popadla balík a následovala staříka do poměrně velké světnice, jež představovala celý jeho příbytek. Všimla si stolu, židle a jeho postele stojící v jednom z rohů. Naproti stál sporák a nad ním visel veliký hrnec. V jedné stěně byly dveře, starý muž je otevřel a ona uviděla, že je to rozměrná skříň, v níž visí jeho šaty. Měla i přihrádky. Na jedné ležely jeho košile, ponožky a kapesníky, na jiné talíře, hrnky a sklenice, a úplně nahoře kulatý bochník, něco uzeného masa a kus sýra. Heidi se tak naskytl pohled na doslova veškerý jeho majetek. Vešla do otevřené skříně a honem svůj balíček zastrčila dozadu, aby ho pokud možno hned tak neviděla.

Potom se zeptala: „Kde budu spát, dědečku?“

„Kde chceš.“

Taková odpověď ji potěšila. Začala se rozhlížet po místnosti po nějakém pěkném místečku a spatřila žebřík opřený o zeď vedle dědečkovy postele. Vmžiku po něm vyšplhala a ocitla se na seníku. Ležela tu hromada čerstvého, sladce vonícího sena a v jedné stěně byl otvor, z něhož se jí nabízel výhled do údolí.

„Budu spát tady,“ zavolala dolů. „Je to úžasné místo. Pojď se podívat, dědečku.“

„Já to tam znám dobře,“ odpověděl zezdola.

„Teď si připravím postel,“ pokračovala, „ale budeš mi sem muset podat nějaké prostěradlo, na které bych si mohla lehnout.“

„Dobře,“ přikývl dědeček, šel ke skříni a začal se probírat svými věcmi, až našel kus hrubé tkaniny a přinesl jí ho nahoru. Zjistil, že už si ze sena uchystala cosi na způsob matrace a podhlavníku a umístila je tak, aby ze svého lůžka viděla otvorem ve stěně ven.

„Dobře to děláš,“ pochválil ji, „ale mělo by to být tlustší.“ A nastlal na její výtvar ještě mnohem víc sena, aby skrz něj necítila tvrdou podlahu. Hrubou látku, kterou jí přinesl jako prostěradlo, pro její tíhu sama stěží uzvedla. Ale právě díky tomu, že byla tkanina tak silná, mohla posloužit jako vhodná ochrana před pichlavými stébly sena. Společně ji rozprostřeli a Heidi zastrkovala její konce pod svou „matraci“, aby si to tu celé zařídila hezky a pohodlně. Chvilíčku na svou postel zadumaně hleděla a pak řekla: „Na něco jsme zapomněli, dědečku.“

„A na co?“

„Na nějakou přikrývku, pod kterou bych se mohla zachumlat, až si půjdu lehnout.“

„To by se ti líbilo, co? A co když žádnou nemám?“

„Aha, no nic, to nevádí. Tak se prostě přikryju senem,“ pokrčila rameny a šla si pro další náruč sena, ale dědeček ji zadržel. „Počkej chvílku,“ řekl, slezl po žebříku dolů a vzal ze své postele duchnu, velký pytel z těžké lněné látky a vynesl ho do podkroví.

„No, není to lepší než seno?“ zeptal si, když ho pokládal na lůžko. Takový výsledek Heidi nadchl.

„To je překrásná přikrývka, celá moje postel je krásná. Kéž už by byl večer, abych si na ni mohla lehnout.“

„Nejdřív bychom asi měli něco pojíst, nemyslíš?“ navrhl dědeček. Heidi pro samé nadšení nad svou novou postelí na všechno ostatní úplně zapomněla, ale při zmínce o jídle si uvědomila, jaký má hlad a že vlastně za celý den nejedla takřka nic až na kousek chleba a hrnek slabé kávy, které dostala předtím, než se na tu dlouhou cestu vydala. Proto horlivě přitakala: „Ach, ano.“

„Nuže tedy, jestliže jsme se shodli, pojďme si připravit něco k jídlu,“ prohlásil stařík a následoval Heidi dolů po žebříku. Přešel ke sporáku, sundal z řetízku velký hrnec a pověsil na jeho místo menší. Pak se posadil na třínohou stoličku a pomocí měchů rozdmýchával oheň. Ten se po chvílce zbarvil doruda a začal sálat. Jakmile začal hrnec zpívat, nabodl na opékačí vidličku velký kus sýra a pohyboval s ním před ohněm sem a tam, až nabyl zlatožlutého odstínu. Heidi zprvu jen stála a s velkým zájmem to pozorovala, potom ji něco napadlo a běžela ke skříni. Když dědeček nesl kouřící hrnec a opečený sýr ke stolu, zjistil, že je prostřen dvěma talíři, dvěma noži a kulatým bočnickem. Heidi si těch věcí všimla ve skříni a věděla, že je ke stolování budou potřebovat.

„Rád vidím, že si dokážeš poradit sama, ale ještě něco chybí.“

Heidi pohlédla na kouřící hrnec a odběhla znovu ke skříni. Našla v ní jeden džbáněk a dvě sklenice, džbáněk a jednu ze sklenek vzala a postavila na stůl.

„Tak se mi to líbí. Víš, jak být užitečná,“ pronesl pochvalně dědeček. „A kampak si sedneš?“ On sám seděl na jediné

židli ve světnici, a tak si od plotny přitáhla třínohou stoličku a posadila se na ni.

„Dobře, teď už máš na čem sedět, ale tvoje sedátko je trochu nízké, a i když ho vyměníš za mou židli, na stůl stejně nedosáhneš.“ Při těch slovech stařík vstal, posunul svou židli před Heidinu stoličku a postavil na ni džbánec plný mléka a talíř se skývou chleba obloženou dozlatova opečeným sýrem. „Teď máš svůj vlastní stolek a můžeš se pustit do jídla,“ vyzval ji. Sám si potom vylezl na velký stůl, usadil se v rohu a také začal jíst.

Heidi zvedla džbánec k ústům a lačně ho vyprázdnila. Poté se zhluboka nadechla – pití ji totiž zaměstnalo tak, že dýchat už nestihla – a postavila prázdný džbánec zpátky.

„Je to mléko dobré?“ zeptal se dědeček.

„Nejlepší, jaké jsem kdy pila.“

„Tak to si musíš dát ještě,“ usoudil a znovu džbánec naplnil.

Jedla chléb s opečeným sýrem, náramně si pochutnávala a co chvíli se napila. Vyhlížela jako ten nejšťastnější a nejspokojenější člověk na světě.

Po jídle dědeček zamířil do kozího chlívku a Heidi pozorovala, jak koštětem zametá podlahu a poté chystá zvířatům čerstvou slámu na spaní. Sotva byl s touto prací hotov, šel do kůlny přistavené ke zdi chalupy a přiřízil si několik kulatých klacků. Pak do silného hladkého prkna navrtal otvory, aby do nich mohl nařezané klacky zastrkat, a když to všechno pospojoval dohromady, vznikla vysoká židlička. Heidi se na něj dívala a samým ohromením ani nedutala.

„Viš, co to je?“ zeptal se nakonec.

„To je židle udělaná přesně pro mě na míru,“ řekla obdivně. „A jak rychle jsi ji vyrobil!“

„Hm, má oči a ví, k čemu jí jsou dobré,“ pomyslel si starý pán. V příštích chvílích se zaměstnával drobnými správkami ve stavení, tu a onde připozatloukl hřebíček, přitáhl šroubek ve dveřích a tak podobně. Heidi mu chodila v patách a velice bedlivě ho sledovala, protože všechno tu pro ni bylo nové a zajímavé.

Tak jim uplynulo celé odpoledne. Znovu se zvedl vítr a hvízdal a šuměl ve větvích jedlí. Ten zvuk Heidi tak potěšil, že se dala do tance a poskakování, a dědeček ji pozoroval od dveří kůlny. Vtom se ozval ostrý hvízd a objevil se Peter obklopený svým stádem koz. Heidi radostně zavýskla a spěchala pozdravit své kamarády z dnešního rána. Když se kozy přiblížily k chalupě, všechny se zastavily, až na dvě rozkošná zvířata, jedno hnědé a druhé bílé, jež se od ostatních oddělila a šla ke staříkovi. Hned mu olizovaly ruce, protože v nich měl trochu soli, kterou jim jako každý večer přichystal na uvítanou.

Peter si zbytek stáda odvedl a Heidi běžela za dvěma dědečkovými kozami a začala je něžně poplácávat. „Ty jsou naše, dědečku?“ ptala se. „Obě dvě? A půjdou do chlívku? Budou tu s námi pořád?“ Jedna její otázka stíhala druhou takovou rychlostí, že dědeček sotva stačil odpovídat. Kozy dolízaly sůl a stařík řekl: „Teď si přines svůj džbáněk a chleba.“ Poslechla a vmžiku byla zpátky. Naplnil džbáněk mlékem od bílé kozy a podal jí ho s krajícem chleba. „Sněz si to a jdi si lehnout. Jestli chceš noční košili nebo tak něco, najdeš ji

v tom ranci, co přinesla tvá tetička. Já se teď musím postarat o kozy. Hezky se vyspi.“

„Dobrou noc, dědečku,“ zavolala za ním, když odváděl zvířata do chlívků. Potom se rozběhla za ním, aby se zeptala, jak se kozy jmenují.

„Ta bílá je Chudobka a ta hnědá Hnědka.“

„Dobrou noc, Chudobko, dobrou noc, Hnědko,“ volala Heidi za kozami, které zmizely ve svém chlívků. Večeřela na lavičce před chalupou. Vítr fučel tak silně, že ji div neodfoukl, a tak rychle dojedla chléb a dopila mléko, vešla dovnitř, vylezla na

seník a ulehla na lůžko. Zakrátko usnula tak tvrdě, jako by byla zachumlána v té nejpřepychovější posteli na světě.

Její dědeček šel rovněž spát před setměním, vstával totiž vždy s prvními paprsky slunce a v létě se pak za časného rána procházel po vrcholcích hor. V noci dul vítr tak silně, že se celá chalupa otřásala a její trámy praskaly. Proháněl se komínem a pod jeho poryvy se zlomilo a spadlo na zem pár větví jedlí rostoucích za domem. Stařík tedy po chvíli vstal, když ho napadlo: „Třeba se tam to dítě bojí.“

Vyšplhal po žebříku a přistoupil k Heidinu lůžku. Hned nato měsíc, dosud zacloněný honícími se mraky, zazářil otvorem ve stěně a osvětlil Heidin obličej. Spala jako dudek, přikrytá těžkou pokrývkou, s jednou růžovou tvářičkou spočívající na malé buclaté paži a s tak šťastným výrazem v tváři, že se jí jistě zdálo něco hezkého. Stál tam a hleděl na ni, dokud se měsíc znovu neukryl za oblaky a místnost nepotemněla. Pak se vrátil do postele.

3

Kozí den

Následujícího rána probudil Heidi ostrý hvizd, a když otevřela oči, pronikalo otvorem ve stěně slunce a seno pod jeho dopadajícími paprsky zářilo jako zlato. V první chvíli nevěděla, kde je, ale pak zaslechla zvenku dědečkův hluboký hlas a rozradostněně si vzpomněla, že přišla žít do hor. S lehkým srdcem opustila starou Ursulu, která byla hluchá jako poleno a tak zimomřivá, že celý den vysedávala u kuchyňského sporáku nebo u kamen v obývacím pokoji. Heidi se musela držet doma, aby ji stařenka měla stále na dohled. Často však toužila po tom, aby mohla vyběhnout z domu a hrát si venku. Teď, celá rozechvělá očekáváním nových zážitků, vyskočila z postele, co nejrychleji se oblékla, slezla po žebříku do světnice a chvátala ven. Čekal tam Peter se svým stádem a dědeček právě přiváděl z chlívků Chudobku a Hnědku. Šla jim všem popřát dobré ráno.

„Chceš jít s Petrem na pastvu?“ zeptal se stařík. Ta představa ji očividně potěšila. „Ale nejdřív se musíš umýt, aby se ti sluníčko nesmálo, až tě uvidí tak umouněnou.“

Ukázal na necky plné vody postavené na prosluněném zápraží a Heidi k nim přiskočila a začala se ošplouchávat. Strýc Alp vešel do domu a přitom zavolal na Petra: „Pojď sem, ty generále všech koz, a svou tornu vezmi s sebou.“ Peter mu podal malý chlebník ukrývající jeho skrovný oběd a s vykulenýma očima sledoval, jak do něj stařík vkládá krajíc chleba a kus sýra, obojí dvakrát tak velké jako jeho vlastní porce.

„Dej si tam i tenhle džbánec a při obědě jí ho dvakrát naplň mlékem. Na rozdíl od tebe neumí pít přímo od kozy. Zůstane s tebou celý den, koukej se o ni hezky starat a dávej pozor, ať nepadne do rokle.“

Heidi tryskem vběhla dovnitř. „Teď už se mi sluníčko smát nebude,“ oznámila. Dědeček s úsměvem na rtech souhlasil. Ve své touze udělat slunci radost si vydrhla obličej drsným ručníkem tak důkladně, že vypadala jako vařený rak.

„Až se večer vrátíš, budeš do těch necek muset skočit rovnou celá, jako ryba, protože po tom celodenním pobíhání za kozami budeš mít nohy černé jako boty. A teď už běžte.“

Toho rána bylo na horách přenádherně. Noční vítr odehnal všechny mraky a obloha se skvěla chrpovou modří. Planoucí slunce ozařovalo zelená pastviska a květiny, jež se rozvíjely všude kolem. Z trávy tu vyrůstaly petrklíče, modré hořce a půvabné žluté protěže. Heidi běhala sem a tam, bujará vzrušením z pohledu na tolik krásy. Na Petra i kozy dočista zapomněla a co chvíli se zastavovala, trhala květiny a dávala si je do zástěrky. Chtěla si je vzít domů a zapíchat je do sena ve své ložnici, aby vypadalo jako louka.

Peter by byl potřeboval mít oči na všech stranách hlavy. Bylo toho víc, než mohl jeden pár uhlídat: neztrácet z dohledu Heidi ani kozy, protože i ony se rozbíhaly do všech stran. Aby sehnal roztroušená zvířata dohromady, musel hvízdát a pokřikovat a mávat ve vzduchu klackem.

„Heidi, kde zase vězíš?“ rozkřikl se najednou poněkud rozzlobeně.

„Tady,“ ozval se její hlas zpoza malého pahorku vzdáleného notný kousek cesty za Petrem. Byl obsypán petrklíči, jež vůni vynikaly nad všechny ostatní květy. Heidi dosud nikdy nic tak líbezného nečichala, a tak k nim usedla, aby si ji mohla dosyta vychutnat.

„Tak už pojd’,“ přivolával ji Peter. „Strýc říkal, že tě nemám nechat spadnout do rokle.“

„Kde to je?“ zavolala na něj, aniž by se pohnula.

„Tamhle nahoře, přímo před námi. Máme před sebou ještě dlouhý kus cesty, tak si pospěš. Slyšíš, jak tam nahoře skřehotá starý jestřáb?“

Heidi při této poslední poznámce vyskočila a se zástěrkou plnou kvítí se k chlapci rozeběhla.

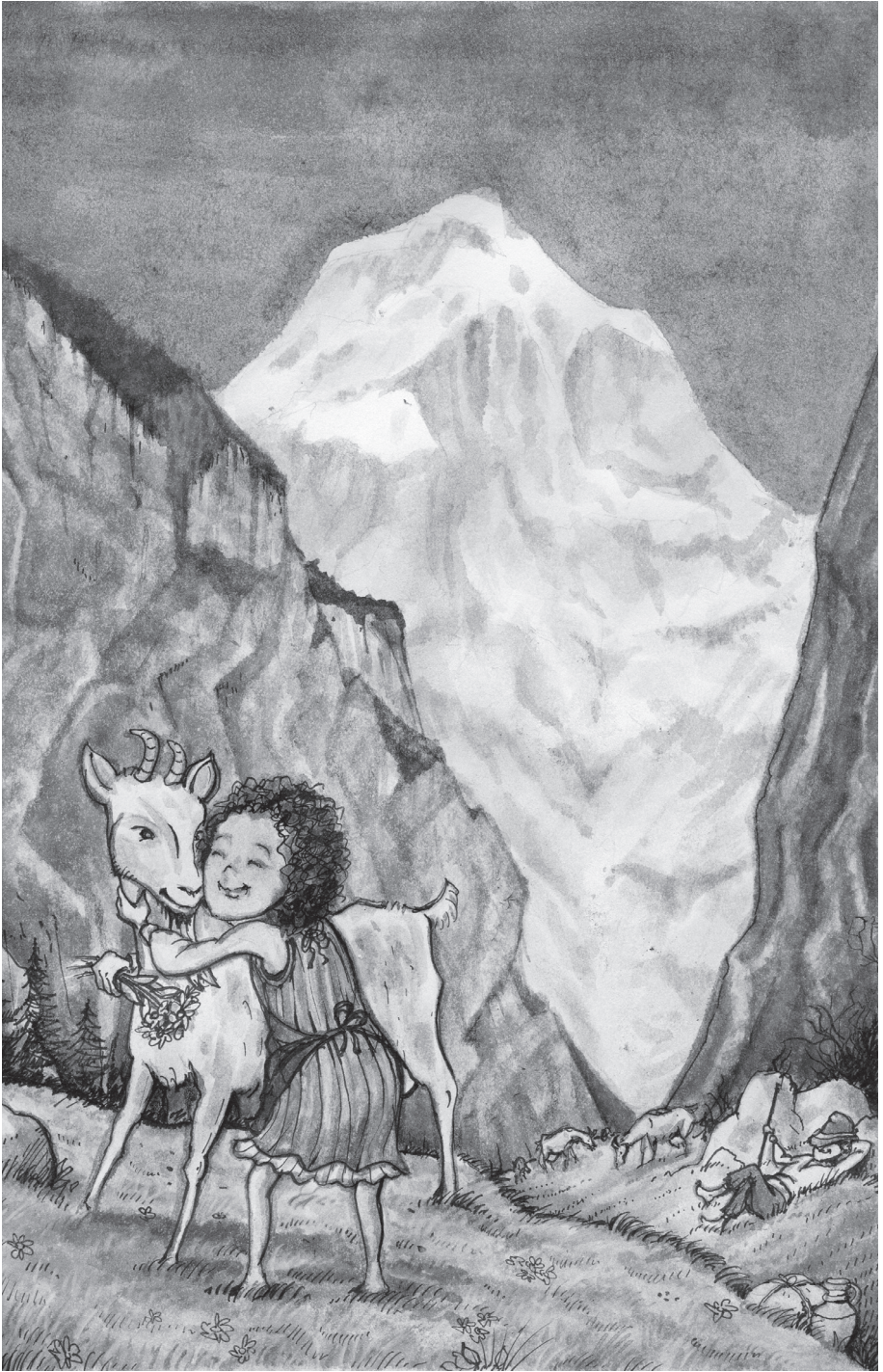
„Už jich máš dost,“ prohlásil, když znovu vykročili vzhůru. „Už je netrhej, jinak se budeš pořád opožďovat, a krom toho, jestli to takhle půjde dál, na zítřek ti tu nezbyde ani jedna.“

Heidi uznala, že na tom něco je, a beztak už měla zástěrku skoro plnou. Od té chvíle už se držela těsně za Petrem a i kozy postupovaly vpřed o něco ukázněněji, protože už zavětrily vůni svých oblíbených vonných travin rostoucích

na jejich pastvinách a dělaly všechno pro to, aby se k nim dostaly.

Peter se většinou na celý den uvelebil u samého úpatí jednoho skalnatého horského štítu. Na srázných svazích zdvihajících se nad místem jeho odpočinku rostlo jen pár křovisek a zakrslých jedlí, hřeben samotný pak tvořila jen holá skála. Na jedné straně byl prudký sráz do rokliny, o níž mluvil strýc Alp. Když dospěli na místo, Peter si sejmul chlebník a uložil ho do bezpečí malého dolíku, protože poryvy větru tu občas bývaly velice silné a on nechtěl přihlížet tomu, jak se jeho drahocenná krmě kutálí z kopce dolů. Heidi svou zástěrku plnou květů položila do téhož dolíku. Pak se posadila na zem vedle Petra a rozhlížela se kolem sebe. Údolí pod nimi se koupalo ve slunci. Před nimi se proti modré obloze vypínala hora s čepičkou sněhu a nalevo od ní se tyčil obrovitý skalní masiv se dvěma rozeklanými štíty. Všude panovalo takřka naprosté ticho. Jen mírný vánek rozklimbával křehké stonky modrých a žlutých květů.

Peter usnul a kozy šplhaly mezi křovinami. Heidi tiše seděla a všechno si to vychutnávala. Hleděla na horské štíty tak upřeně, až se jí po chvíli zdálo, že mají tváře a dívají se na ni jako staří přátelé. Vtom zaslechla hlasitý křik. Pohlédla vzhůru a spatřila velikánského ptáka, jenž jí s roztaženými křídly a za nelibozvučného skřehotání kroužil nad hlavou. „Petře! Petře, probud’ se!“ vykřikla. „Je tady ten jestřáb!“ Peter se posadil a společně pozorovali, jak ohromný pták stoupá stále výš a výš k nebi a nakonec mizí za šedými vrcholky.

„Kam to letěl?“ ptala se Heidi, která nikdy tak velkého ptáka neviděla a jeho let sledovala s nesmírným zaujetím.

„Domů, do svého hnízda.“

„Copak bydlí až tam nahoře? To je úžasné! A proč dělá takový rámus?“

„Protože musí,“ vysvětlil Peter stručně.

„Pojď, vylezeme tam a podíváme se, kde bydlí,“ navrhlo děvče.

„Kdepak, to nemůžeme! Dokonce ani kozy se tak vysoko nevyšplhají a nezapomínej, že mi strýc nařídil, abych na tebe dával pozor,“ zamítl její nápad důrazně. K Heidinu překvapení pak začal hvízdát a pokřikovat, kozy však důvěrně známé zvuky poznaly a ze všech stran se k němu sbíhaly, ačkoliv některé otálely, okusující lahodná stébla trávy, zatímco jiné se mezi sebou přátelsky trkaly. Heidi na každou z nich promluvila, každá vypadala jinak a dala se snadno rozeznat od ostatních.

Peter mezitím otevřel svůj tlumok a do čtverce uspořádal jeho obsah na zem, dvě velké porce pro Heidi, dvě menší pro sebe. Pak naplnil džbánkem mlékem z Chudobčina vemínka a postavil ho doprostřed pomyslné čtvercové tabule. Zavolal na Heidi, ale ta k němu nepřiběhla tak rychle jako kozy. Byla svými novými kamarády tak zaujatá, že neměla oči ani uši pro nic jiného. Volal na ni znovu a znovu, až se jeho hlas odrážel ozvěnou od skal. Nakonec přišla, a když viděla to lákavě rozprostřené jídlo, začala radostí poskakovat.

„Přestaň trdlovat,“ napomenul ji Peter, „je čas k obědu. Posad se a dej se do jídla.“

„To mléko je pro mě?“

„Ano, a taky ten velký krajíc a ten větší kus sýra. Až tenhle hrnek vypiješ, nadojím ti od Chudobky ještě jeden. Pak se taky napiju.“

„A kde vezmeš mléko pro sebe?“ vyzvídala.

„Od Stračeny, to je moje koza.“

Heidi vypila mléko, ale snědla jen malý kousek chleba a zbytek spolu se sýrem podala Petrovi. „Vezmi si to. Já už nemůžu.“ Užasle na ni pohlédl, protože on v životě žádné jídlo na rozdávání neměl. Zprvu se zdráhal, myslel, že si určitě si dělá legraci, ale ona mu jídlo nepřestávala nabízet a nakonec mu ho položila do klína. Tím ho přesvědčila, že to myslí vážně, tak si ho vzal, přikývl na znamení díky a pohodlně se uvelebil, aby si tu hostinu užil. Heidi zatím seděla a pozorovala kozy.

„Jak se jmenují, Petře?“ zeptala se po chvílce.

Peter nebyl bůhvíjaký vzdělanec, ale tuhle otázku dokázal zodpovědět bez potíží. Všechny kozy jí vyjmenoval a na každé zvíře přitom ukázal prstem. Bedlivě poslouchala a zanedlouho už je od sebe rozeznávala. Když se na ně člověk díval pozorně, snadno zjistil, že se každá vyznačuje nějakou zvláštností. A Heidi se pozorně dívala. Statný Turek měl silné rohy a neustále se pokoušel trkat ostatní, pročež se mu co možná vyhýbaly. Na jeho výzvy odpovídala pouze Pěnkava, malé rozpustilé kůzle s ostrými růžky, a Turka ta nestoudnost zpravidla nevyvedla z míry natolik, aby se obtěžoval se s ní utkat. Heidi si zvláště

oblíbila malou bílou kozičku jménem Vločka, která mečela ze všech nejžalostněji. Už dříve se ji pokoušela utěšit. Teď se k ní rozběhla znovu, položila jí paži kolem krku a něžně se zeptala: „Copak je ti, Vločko? Proč pláčeš?“ Koza se k ní přitulila a její mečení utichlo.

Peter ještě nedojedl, ale mezi sousty zavolal: „Brečí, protože už sem s námi nechodí její máma. Prodali ji někomu z Mayenfeldu.“

„A kde je její babička?“

„Žádnou nemá.“

„Nebo dědeček?“

„Ani toho nemá.“

„Chudinka Vločka,“ usoudila Heidi a znovu zvířátko objala. „Už neplakej. Teď sem budu chodit každý den, a kdykoliv ti bude smutno, můžeš za mnou přijít.“ Vločka si otírala hlavu o dívčino rameno a vypadalo to, že ji to utěšilo.

Už i Peter doobědval a přistoupil k Heidi, která stále objevovala něco nového. Všimla si, že Chudobka a Hnědka se zdají soběstačnější než ostatní a nosí se s určitou důstojností. Když stádo znovu zamířilo ke křoví, kráčely v jeho čele. Některé kozy se občas zastavovaly, aby okusily chutnou trávu, jiné mířily přímo nahoru, přeskakující všechny drobné překážky, jež se jim octly v cestě. Turek už zase začínal se svými šprýmy, ale Chudobka a Hnědka si ho vůbec nevšímalý a zakrátko už s grácií okusovaly lístky dvou nejhustějších keřů. Heidi je chvíli okukovala a potom se vrátila k Petrovi rozvalujícimu se v trávě.

„Chudobka a Hnědka jsou ze všech koz nejhezčí,“ sdělila mu.

„Já vím. To je strýcova zásluha – velice dbá na jejich čistotu, dává jim sůl a mají u něj moc hezký chlívěk,“ vysvětloval. Vtom zčistajasna vyskočil a rozběhl se za svým stádem. Heidi se mu držela v patách, plna obav, aby jí něco neuteklo. Peter zjistil, že všetečná Pěnkava právě stojí na kraji rokle, odkud se země svažovala tak prudce, že kdyby udělala ještě krok, mohla by se zřítit a zcela jistě by si zlámala nohy. Peter natáhl ruce, aby kůzle zachytil, avšak uklouzl a upadl, ale aspoň se mu povedlo chňapnout ho za nohu. Pěnkavu takové zacházení nesmírně rozhořčilo a urputně se mu snažila vytrhnout. „Heidi, pojd' sem!“ vykřikl Peter. „Pojd' mi pomoci!“

Nemohl vstát, aniž by pustil nožku Pěnkavy, jíž se už takřka podařilo z jeho sevření vymanit. Heidi hned věděla, jak si poradit, a natrhala plnou hrst trávy a přidržela ji Pěnkavě před nosem.

„No tak, nedělej hlouposti,“ nabádala ji. „Přece nechceš spadnout a ublížit si.“

Při těch slovech se kozička otočila a začala jí žrát trávu z ruky a Peter se mohl zvednout. Chytil ji za motouz, který měla ovázaný kolem krku a na němž visel malý zvonek. Heidi se provazu chytla z druhé strany a společně Pěnkavu vedli bezpečně zpět ke stádu. Pak Peter pozvedl svůj klacek, aby dal kůzleti co proto, a když si toho Pěnkava všimla, snažila se mu vyškubnout.

„Nebij ji,“ zastala se jí Heidi. „Copak nevidíš, jak se bojí?“

„Zaslouží si to,“ opáčil Peter a znovu zdvihl ruku, ale děvče ho za ni chytlo a vykřiklo: „Ne, neuděláš to! Bude ji to bolet. Nech ji být!“ Dívala se na něj tak sveřepě, že se zarazil a klacek odhodil.

„Nebudu ji bít, když mi zítra dáš zase kousek svého sýra,“ řekl s pocitem, že za ten úlek, co mu kůzle způsobilo, mu nějaké odškodné náleží.

„Klidně ho můžeš mít celý, a nejen zítra, každý den,“ slibovala Heidi. „Já o něj nestojím. A dám ti i kousek svého chleba, ale už nikdy nesmíš Pěnkavu bít. Ani Vločku ani žádnou jinou kozu.“

„Pro mě za mě,“ utrousil Peter, což byl jeho způsob jak vyjádřit, že slibuje. Nechal Pěnkavu běžet a ona se opět připojila ke stádu.

Připozdávalo se a sklánějící se slunce zalévalo trávu i květiny nádhernou zlatavou září a vysoké štíty se třpytily a pableskovaly. Heidi chvíli seděla a ve vši tichosti se z toho překrásného výjevu těšila, pak náhle vyskočila a vykřikla: „Petře! Petře! Hoří! Hoří! Hory jsou v plamenech! A sníh a obloha taky. Podívej, hoří i stromy a skály, všechno, dokonce i tamhle nahoře, kde má hnízdo ten jestřáb. Všechno je v jednom ohni!“

„Takhle to bývá večer co večer,“ řekl nevzrušeně Peter ořezávaje svůj klacík. „To není oheň.“

„A co to tedy je?“ křičela Heidi otáčejíc se kolem dokola, aby si tu báječnou podívanou prohlédla ze všech stran. „Co je to, Petře?“

„Prostě to tak chodí,“ odvětil.

„Hele, podívej se, hory úplně zružověly! Koukni na tu s tím sněhovým čepečkem a na tu s těmi vysokými skalisky na vrcholku. Jak se jmenují, Petře?“

„Hory nemají jména.“

„Jak je ten růžový sníh krásný! A ty červené skály! Proboha,“ dodala po krátké odmlce, „a teď se barva vytrácí a všechno šedne. Ach jo, je po všem.“ Sedla si na zem a ve tváři se jí zračilo takové rozrušení, jako by to opravdu byl konec světa.

„Zítra to bude to samé,“ objasnil jí Peter. „Teď je čas jít domů.“ Hvízdal a svolával kozy. Vydali se na zpáteční cestu.

„A je to vždycky takové?“ vyptávala se Heidi s nadějí v hlase.

„Obyčejně ano.“

„A opravdu to zítra bude stejné?“

„Ano,“ ujistil ji.

Spokojila se s tím a měla tolik o čem přemýšlet, že už celou cestu nepromluvila, dokud nedorazili k chalupě a nespátřila dědečka, jak tam pod jedlemi sedí na lavičce, kterou si tam uchystal, aby mohl sledovat návrat svých zvířat. Dívenka se k němu rozeběhla, Chudobka a Hnědka vyrazily za ní a Peter za nimi volal: „Dobrou noc, Heidi. Zítra zase přijď!“ Utíkala zpátky, aby Petrovi popřála dobrou noc, a slíbila, že na druhý den s ním zase půjde. Pak objala Vločku a řekla: „Hezky se vyspinkej, Vločko. A nezapomeň, že zítra s tebou zase půjdu, a už neplakej.“ Bílá kozička jí věnovala důvěřivý pohled a odhopkala za ostatními kozami.

„Ach, dědečku,“ křičela Heidi, když se k starci tryskem vracela, „tam nahoře bylo tak krásně, všechny ty květiny, a pak ten oheň a ty růžové skály. A podívej, co jsem ti přinesla.“ Vytřepala před něj obsah své zástěrky, ale ubohá kvítka všechna zvadla a připomínala spíše seno. Nesmírně ji to rozsmutnilo.

„Co se to s nimi stalo? Když jsem je trhala, tak takhle nevypadaly.“

„Chtěly zůstat na sluníčku a nelíbilo se jim být zabalené v tvé zástěře,“ vysvětloval stařík.

„Tak to už nikdy žádnou neutrhnu. Dědečku, proč jestřáb tak hlasitě skřehotá?“

„Nejdřív skoč do necek, já zatím podojím kozy,“ odvětil. „Pak spolu uvnitř povečeříme a já ti povím, jak to s tím jestřábem je.“

Sotva se Heidi usadila na své nové vysoké židli vedle dědečka a měla před sebou hrnek mléka, zopakovala svou otázku.

„Vysmívá se všem těm lidem, co žijí tam dole ve vsích a jeden druhého souží. Můžeš se domýšlet, že říká: ‚Kdybyste se starali sami o sebe a vystoupali k vrcholům hor tak jako já, prospělo by vám to mnohem víc.‘“ Stařec ta slova vyslovil tak divoce, že to Heidi opravdu připomnělo skřehotání onoho obrovského ptáka.

„Proč nemají hory jména?“ položila mu další otázku.

„Ale mají. A jestli mi dokážeš nějakou popsat tak, abych ji poznal, řeknu ti, jak se jmenuje.“

Vyprávěla mu tedy o hoře se dvěma štíty a popsala ji velmi zdařile. Dědeček vypadal potěšeně. „To je Falkniss,“ poučil ji. Potom mu vylíčila tu se sněhovou čepičkou na vrcholku a on jí sdělil, že se jmenuje Scesaplana.

„Takže ses bavila dobře?“ otázal se.

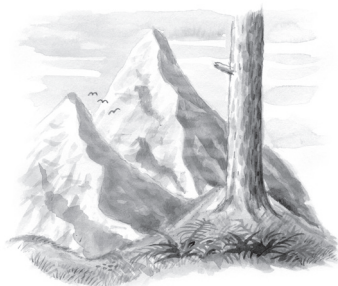
„Ach ano,“ zvolala a povídala mu o všech těch báječných událostech, které se za celý den seběhly. „Ze všeho nejlepší byl ten večerní oheň. Peter říkal, že to oheň není, ale nevěděl, co je to doopravdy. Ale ty to víš, vid', dědečku?“

„Tak dává slunce horám dobrou noc. Rozlévá po nich své líbezné světlo, aby si ho uchovaly v paměti, než se ráno zase vrátí.“

Heidi se to vysvětlení velice zamlouvalo a nemohla se dočkat dalšího dne, aby mohla znovu vyjít nahoru a dívat se, jak se zapadající slunce loučí s horami. Ale nejdřív si musela jít lehnout, a pak celou noc pokojně spala na své matraci ze sena a zdálo se jí o horách a květinách a o tom, jak mezi tím vším vesele poskakuje Vločka.

4

Návštěva u babičky

Po celé léto chodila Heidi každý den s Petrem a kozami na pastviny a horské slunce jí zbarvilo kůži do sněda, až vypadala jako malý indiánek. Zesílila, zdraví se jí upevnilo a byla ve svém novém životě šťastná a bezstarostná jako pták. Ale nastal podzim, začaly vanout silné větry a dědeček říkával: „Dneska musíš zůstat doma. Takového drobečka může poryv větru snadno sfouknout ze stráně.“

Petra pokaždé zklamalo, když s ním Heidi nemohla jít. To-lik její společnosti přivykl, že mu přišlo hrozně nudné být zase sám, a samozřejmě mu chyběl ten dobrý chléb a sýr, o který se s ním vždycky rozdělila. A i kozy v její nepřítomnosti zlobily dvojnásob. Zdálo se, že se jim po ní stýská, a rozbíhaly se do všech stran, jako by ji hledaly.

Heidi však byla šťastná kdekoliv. Přirozeně milovala výpravy do hor, kde toho vždycky bylo tolik k vidění, ale s nemenší radostí se motala kolem dědečka. Pozorovala ho při truhlaření i při všech ostatních pracích. Se zvláštním potěšením sledovala, jak vyrábí kozí sýr. Vyhrnul si rukávy, ponořil paže do velkého hrn-

ce s mlékem a důkladně v něm rukama míchal, dokud po drahé chvíli neuhnětl onen lahodný kulatý sýr. Ale ze všeho nejraději měla to šumění větru v jedlovém větroví. Často nechávala všechno, čím se právě zaměstnávala, a chodívala ven, postávala pod těmi vysokými stromy a s hlavou zvrácenou nazad se dívala na větve klátící se větrem, který jimi províval, a naslouchala jeho hvízdání. Vítr profukoval i ji, ačkoli teď, když se ochladilo, nosila ponožky a boty a znovu se oblékala do šatů. Ta podivná hudba ve vrcholcích stromů ji oslovovala zvláštním kouzlem, a jakmile ji zaslechla, nic ji nedokázalo udržet ve stavení.

Zčistajasna se udělalo opravdu chladno a Peter po ránu přicházel dýchaje si na ruce ve snaze si je zahřát. Pak jedné noci začalo sněžit a do rána všechno zbělelo. Sníh se sypal tak dlouho, až nebylo vidět jediný zelený lístek, a pochopitelně se neukázal ani Peter s kozami. Heidi z okna pozorovala sněhové vločky. Padaly stále rychleji a sněhu čím dál víc přibývalo, až zasypal chalupu až po okenní římsy, takže se nedalo vyjít ven. Dívinka doufala, že bude padat pořád dál, dokud stavení nepokryje až po střechu, aby museli přes den rozsvítit lampu, ale toho se nedočkala. Druhý den ráno se dědečkovi podařilo prorazit si cestu ven. Odhazoval sníh od stěn chalupy a při té práci mu z lopaty odlétávaly velké hroudy sněhu. Odpoledne pak s Heidi usedli ke kamnům, každý na svou třínohou stoličku, protože pro děvče pochopitelně už dávno také jednu vyrobil. Vyrušilo je hlasité bušení na dveře, jako by do nich někdo kopal. Když otevřeli, stál za nimi Peter a oklepával si sníh z bot, aby si je před vstupem do světnice

očistil. Cestou se musel prodírat vysokými závějemi a byla taková zima, že k němu sníh přimrzl a ještě teď mu ulpíval na šatech. Ale on statečně vytrval, pevně rozhodnut dojít až k Heidi, protože ji neviděl už celý týden.

„Hoj,“ pozdravil a přešel rovnou ke kamnům. Nic víc neřekl, jen tam tak stál a usmíval se na ně, šťastný, že je zase s nimi. Heidi s úžasem sledovala, jak žár z kamen rozpouští sníh tak rychle, že začal po Petrovi stékat doslova proudem.

„Tak co, generále,“ promluvil stařík, „jak si teď vedeš, kdyžs musel opustit svou armádu a začít ohryzávat tužku?“

„Ohryzávat tužku?“ zvolala Heidi se zájmem.

„Ano, v zimě musí Peter chodit do školy a učit se číst a psát. Není to zrovna snadné a někdy trochu pomáhá, když člověk ohryzává tužku, není-liž pravda, generále?“

„Ano,“ souhlasil Peter.

Heidi chtěla okamžitě vědět, co se v té škole dělá. Petrovi odjakživa činilo problémy vyjadřovat své myšlenky slovy a Heidi měla tolik otázek, že sotva se vypořádal s jednou, hned ho čekaly dvě či tři další a většina z nich si přitom žádala, aby odpověděl celou větou. Než její zvědavost ukojil, stačily na něm šaty už skoro úplně uschnout. Starý muž poklidně naslouchal jejich brebentění a tu a tam se zasmál. Jakmile se odmlčeli, zvedl se a šel ke skříni.

„Nuže, generále, prošels palebnou linií, budeš potřebovat malé občerstvení,“ prohlásil.

Za chvílku stála večeře na stole a Heidi kolem něj rozestavila židle. Světnice už nebyla tak pustá, jako když se tu objevila